

**RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO PRZEPROWADZONEGO
W RAMACH OPRACOWANIA *DIAGNOZY ZJAWISK
SPOŁECZNO-GOSPODARCZO-PRZESTRZENNYCH GMINY*
SŁUŻĄCEJ DELIMITACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH
I OBSZARÓW REWITALIZACJI,
DLA KTÓRYCH OPRACOWYWANY ZOSTANIE
*GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI***

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	2
2. CHARAKTERYSTYKA BADANYCH RESPONDENTÓW	4
3. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO	7
4. PODSUMOWANIE	27

1. WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane w dniach 10-26.08.2016 r. na zlecenie Wójta Gminy Czemierniki w ramach opracowania **Diagnozy zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych gminy służącej delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, dla których opracowywany zostanie Gminny Program Rewitalizacji**. Program ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, wizerunku gminy, odbudowę więzi lokalnych, a także przywrócenie ładu przestrzennego oraz ożywienie gospodarcze gminy. W ramach badania posłużono się techniką PAPI (klasyczna metoda popularnie nazywana „papier i ołówek”) i CAWI (wywiady realizowane za pośrednictwem Internetu). Opracowane specjalnie w tym celu kwestionariusze ankietowe można było wypełniać i składać w wyżej wymienionym terminie w Urzędzie Gminy w Czemiernikach, ul. Zamkowa 9. Ponadto formularz ankiety umożliwiający jej elektroniczne wypełnienie udostępniony został na stronie internetowej Urzędu Gminy - czemierniki.eu w zakładce Gminny Program Rewitalizacji. O zamiarze przeprowadzenia badania władze gminy informowały na swojej stronie www oraz w sposób zwyczajowo przyjęty.

Badanie miało na celu zdiagnozowanie oraz wskazanie lokalizacji, koncentracji, charakteru i skali problemów występujących na obszarze Gminy Czemierniki i wymagających rozwiązania poprzez realizację różnego rodzaju działań rewitalizacyjnych. Dzięki niemu możliwe było również poznanie preferencji i oczekiwań społeczności lokalnej w zakresie efektów planowanej rewitalizacji.

Układ przedstawionych wyników stanowi odzwierciedlenie zrealizowanych ankiet. Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel i wykresów zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

Opracowanie niniejszego raportu stanowi integralną część prac nad Diagnozą **zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych gminy**. Zmiany

jakie zostaną wprowadzone w ramach procesu rewitalizacji pomogą rozwiązać problemy społeczne i gospodarcze koncentrujące się na określonym terenie. Istotne jest, aby te zmiany odpowiadały na określone potrzeby mieszkańców. Dlatego też przeprowadzone zostało badanie opinii na temat obecnego stanu gminy. Dzięki temu możliwe będzie wytyczenie obszarów, na których skoncentrowane są najpoważniejsze problemy. Zgodnie z założeniem, raport ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie Gmina Czemierniki w ramach działań rewitalizacyjnych. Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu rozwoju Gminy Czemierniki. Celem ankiety skierowanej do mieszkańca było przede wszystkim zebranie informacji o problemach, potrzebach i jakości życia w gminie. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców, z tym, że nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, a w formie opinii społeczeństwa jako całości. Ankieta miała charakter anonimowy, co pozwoliło na nieskrępowane wyrażanie opinii respondentów nt. rewitalizacji.

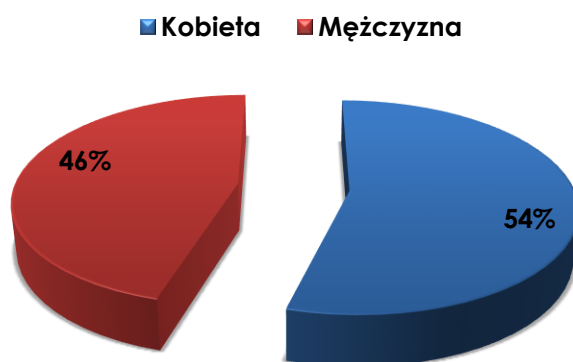
Do dyspozycji respondentów oddano ankietę, która zawierała 8 pytań związanych z sytuacją społeczno-gospodarczą na terenie Gminy Czemierniki, z których 6 było zamkniętych oraz 2 otwarte. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością podania informacji, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto w ankietach pojawiły się pytania ze skalą odpowiedzi od 1 do 5 oraz od 1 do 4. Dodatkowo w celu identyfikacji grupy respondentów formularze zawierały metryczkę z 6 zagadnieniami. Zadano pytania m.in. o sytuację na rynku pracy, problemu w serze techniczno-funkcjonalnej, o możliwość planowania przyszłości w gminie oraz sołectwa charakteryzujące się największym natężeniem zjawisk kryzysowych, które powinny zostać poddane rewitalizacji. Szczegółowe pytania dotyczyły problemów technicznych oraz gospodarczo-społecznych na obszarze wymagającym rewitalizacji.

W trakcie badań uzyskano 90 wypełnionych kwestionariuszy. 31 ankiet zostało wypełnionych w formie elektronicznej za pośrednictwem umieszczonego na stronie www Urzędu Gminy formularza on-line, natomiast pozostałe zostały wypełnione w wersji papierowej. Dane pozyskane z badań po wprowadzeniu do arkusza kalkulacyjnego, zostały przeanalizowane. Analiza danych ilustrowana jest wykresami graficznymi, które zamieszczane są poniżej analizowanego zagadnienia. Dane przedstawione są najczęściej w postaci procentowej. Zostały one poddane analizie statystycznej i merytorycznej.

2. CHARAKTERYSTYKA BADANYCH RESPONDENTÓW

Bardzo ważne jest przedstawienie krótkiej charakterystyki grupy poddanej ankietyzacji. Aby tego dokonać konieczna jest analiza metryczki, która zawiera odpowiedź na pytania o przedział wiekowy, miejsce zamieszkania, wykształcenie oraz zatrudnienie mieszkańców biorących udział w ankiecie. W badaniu wzięło udział 90 osób, z czego 49 respondentów stanowiły kobiety, a 41 mężczyźni. Proporcje osób odpowiadających na pytania są stosunkowo wyrównane. Nie ma znaczącej różnicy, co jest istotne ze względu na aktywność obywatelską i zaangażowanie mieszkańców w skali gminy.

Wykres 1 Struktura płci respondentów

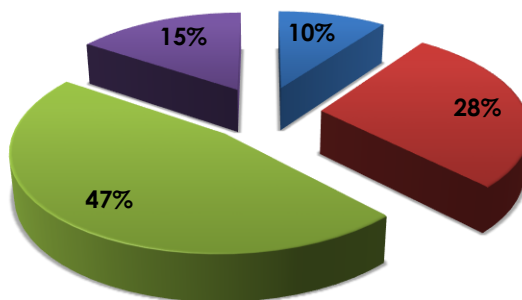
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Z pośród respondentów uczestniczących w badaniu, największa ich liczba to osoby plasujące się w przedziale wiekowym od 46 do 60 lat (42

osoby). Kolejną pod względem liczności grupą były osoby w wieku od 26 do 45 lat - 25 ankietowanych. Najmniej zaangażowani okazali się być badani poniżej 25 lat (9 ankiet) oraz powyżej 61 lat (14 ankiet). Jest to niezwykle istotne ze względu na konieczność aktywizacji tych grup społecznych i zwiększenia ich zaangażowania w życie gminy. Niewielka aktywność tych właśnie grup wiekowych jest trendem charakterystycznym nie tylko dla gminy, lecz również dla całego kraju. Badania prowadzone przez Instytut Spraw Publicznych na temat społeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego wykazały, że grupy wiekowe poniżej 25 oraz powyżej 61 lat charakteryzują się najmniejszym zaangażowaniem w sprawy otaczającego ich środowiska. W związku z tym istotnym celem działań rewitalizacyjnych winna być aktywizacja społeczna ww. grup. Niezwykle ważne jest wsparcie społeczeństwa obywatelskiego polegające na wzmocnieniu przekonania o wartości i znaczeniu samorządności obywatelskiej, jak również rzeczywistej możliwości zaangażowania w procesy współdecydowania o losach gminy.

Wykres 2 Struktura wieku respondentów

■ poniżej 25 lat ■ 26-45 lat ■ 46-60 lat ■ 61 lat i więcej

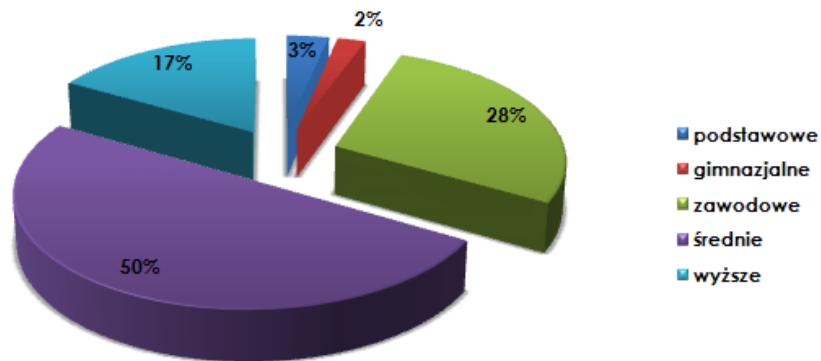

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Najwięcej, bo aż połowa wszystkich ankietowanych deklaruowało posiadanie wykształcenia średniego – 45 osób. Silnie reprezentowana była także grupa osób z wykształceniem zawodowym - 25 osób. Zaledwie 15 osób to respondenci posiadający wykształcenie wyższe. Ze struktury wykształcenia

wynika, że niewielki udział w badaniu stanowili mieszkańcy z wykształceniem podstawowym oraz gimnazjalnym.

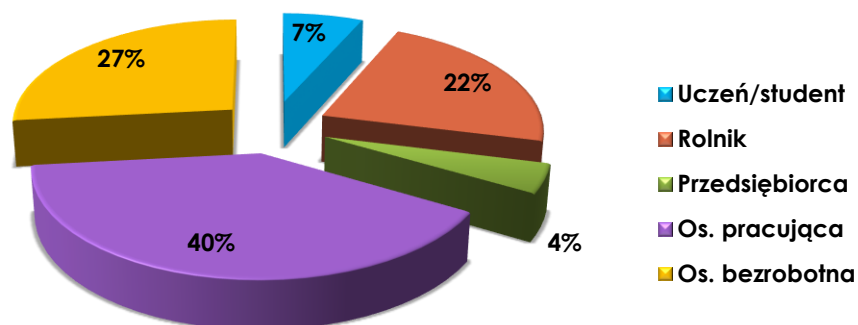
Wykres 3 Struktura wykształcenia respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Dwie najliczniejsze grupy wśród ankietowanych to osoby pracujące - 36 oraz osoby bezrobotne - 24. Silnie reprezentowaną grupą okazali się być również rolnicy – 20 osób. Najmniej ankietowanych odpowiedziało zaznaczając odpowiedzi uczeń/student - 6 osób oraz przedsiębiorca - 4 osoby.

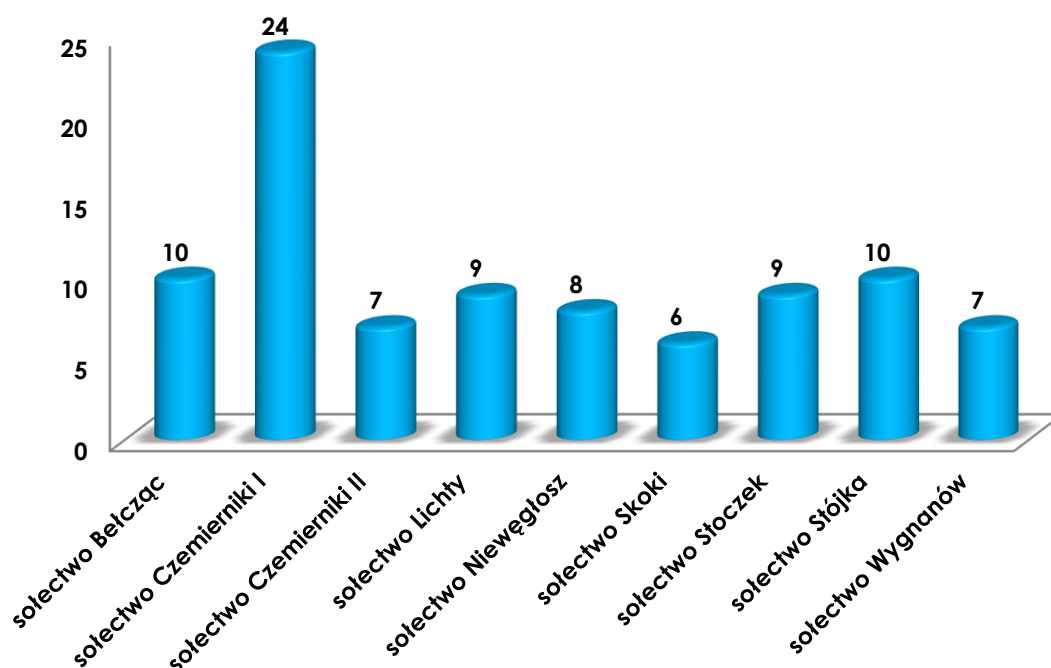
Wykres 4 Struktura zatrudnienia respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Ostatnim w ramach sekcji „Metryczka” było pytanie o miejsce zamieszkania. Największa liczba respondentów (stanowiąca około 27%) pochodziła z sołectwa Czemierniki I. Dość licznie reprezentowane były także sołectwa Bełcząc i Stójka – po 10 osób z każdej miejscowości, co stanowiło 11% wszystkich ankietowanych. Pozostałe sołectwa charakteryzują się wyrównanym poziomem zaangażowanych osób, a liczebność oscyluje w granicach od 7 do 9 osób biorących udział w ankietyzacji.

Wykres 5 Liczba respondentów biorących udział w ankietyzacji wg. ich miejsca zamieszkania

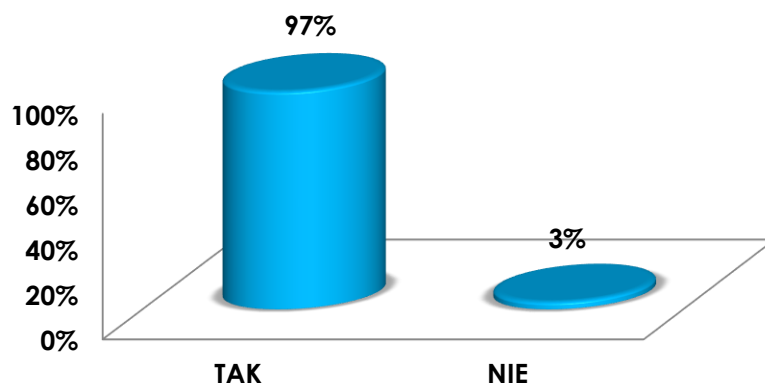
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

3. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

Autorzy badania uznali za zasadne poznanie opinii respondentów w kwestii potrzeby podjęcia na obszarze Gminy Czemierniki kompleksowych i skoordynowanych działań rewitalizacyjnych. W celu przybliżenia tematyki rewitalizacyjnej społeczności lokalnej, na stronie internetowej gminy, zaprezentowano szereg informacji na ten temat, m.in. konceptualizację podstawowych pojęć oraz wiadomości nt. Gminnych Programów Rewitalizacji.

Dla prawidłowości oraz rzetelności sporządzenia programu, a także późniejszej jego skutecznej realizacji, niebywale ważny jest aspekt jego akceptacji przez społeczeństwo. Stąd istotnym jest zbadanie na samym wstępie, jakie jest podejście do tego tematu mieszkańców, a także czy występuje wśród nich i jaka jest ewentualna skala sprzeciwu wobec tego zagadnienia. Wyniki badań wskazują jednoznacznie, że dominująca część respondentów zdecydowanie opowiada się za koniecznością przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarze Gminy Czemierniki - aż 87 osób. Jedynie 3 osoby stwierdziły, że takie przedsięwzięcia nie są potrzebne.

Wykres 6 Udział poszczególnych odpowiedzi udzielonych w ramach Pytania 1 - Czy dostrzega Pan/i konieczność przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie Gminy Czemierniki?

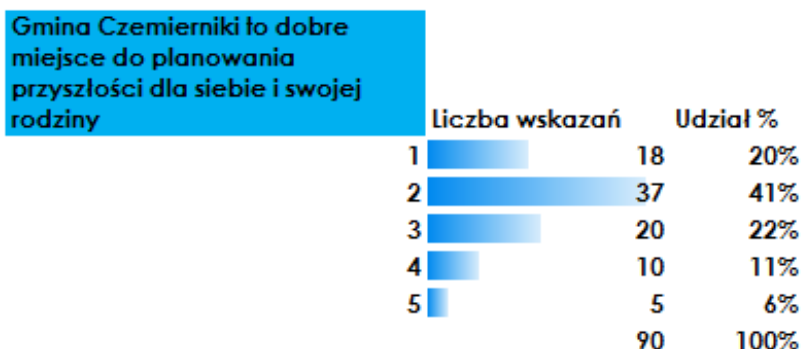
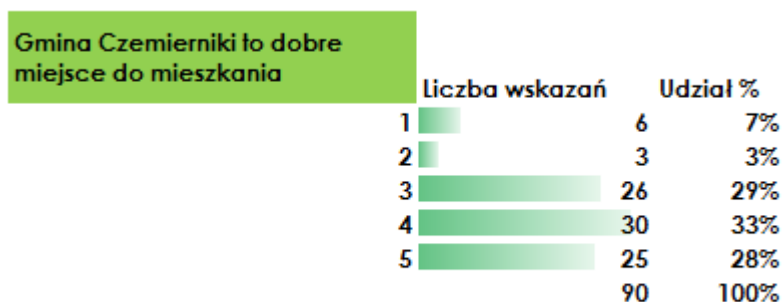

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Celem kolejnego z pytań była chęć sprawdzenia, w jaki sposób mieszkańcy Gminy Czemiernik postrzegają miejsce, w którym żyją. Na pytanie należało odpowiedzieć w pięciostopniowej skali (od 1 do 5), przy czym 1 oznaczało, że zdecydowanie się nie zgadzam z prezentowanym stwierdzeniem, a 5, że zdecydowanie się zgadzam ze stwierdzeniem. Dodatkowo ankietowani proszeni byli o pisemne uzasadnienie swoich ocen. Pierwsza część pytania dotyczyła sytuacji w gminie w kontekście miejsca do zamieszkiwania. Znaczna większość respondentów odpowiedziała, że Gmina Czemierniki jest dobrym miejscem do mieszkania – 25 osób zdecydowanie zgadzało się z tym stwierdzeniem, a 30 zgadzało się. Jedynie 6 spośród przebadanych osób zdecydowanie nie zgadzało się z tym zdaniem oraz 3 nie zgadzało się. Wynika z tego, że jest to miejsce o sprzyjających warunkach

jeśli chodzi o zamieszkiwanie. W uzasadnieniu takiego wyboru najczęściej wskazywano sprzyjające warunki przyrodnicze; Czemierniki przedstawiane były jako miejsce ciche i spokojne. Podkreślano także czystość środowiska, warunki krajobrazowe oraz turystyczne. Kolejna część pytania odnosiła się do sytuacji w gminie w kontekście rynku pracy oraz warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Na tą część ankietowani odpowiedzieli zgoła inaczej niż na część pierwszą pytania. Łącznie aż 61 osób odpowiedziało, że nie zgadza się z tym stwierdzeniem, w tym 28 osób stanowczo się z nim nie zgadza. Jedynie 9 osób pozytywnie oceniło ten aspekt życia w gminie. Podobnie rozkładały się wyniki dotyczące ostatniej części pytania, która dotyczyła wiązania swojej przyszłości z Gminą Czemierniki. 37 respondentów odpowiedziało, że nie zgadza się ze zdaniem „Gmina Czemierniki to miejsce dobre do planowania przyszłości dla siebie i swojej rodziny”. Ponadto 18 osób stanowczo nie zgadza się z powyższym stwierdzeniem. Tylko 5 osób stanowczo się zgadza i 10 zgadza się z tą tezą. Dla uzasadnienia takiej oceny podawano najczęściej brak wsparcia dla przedsiębiorczości, brak miejsc pracy (szczególnie nowych), problemy z prowadzeniem działalności, niewykorzystany potencjał rozwojowy gminy. Ściśle wiąże się to z trudnościami w planowaniu przyszłości.

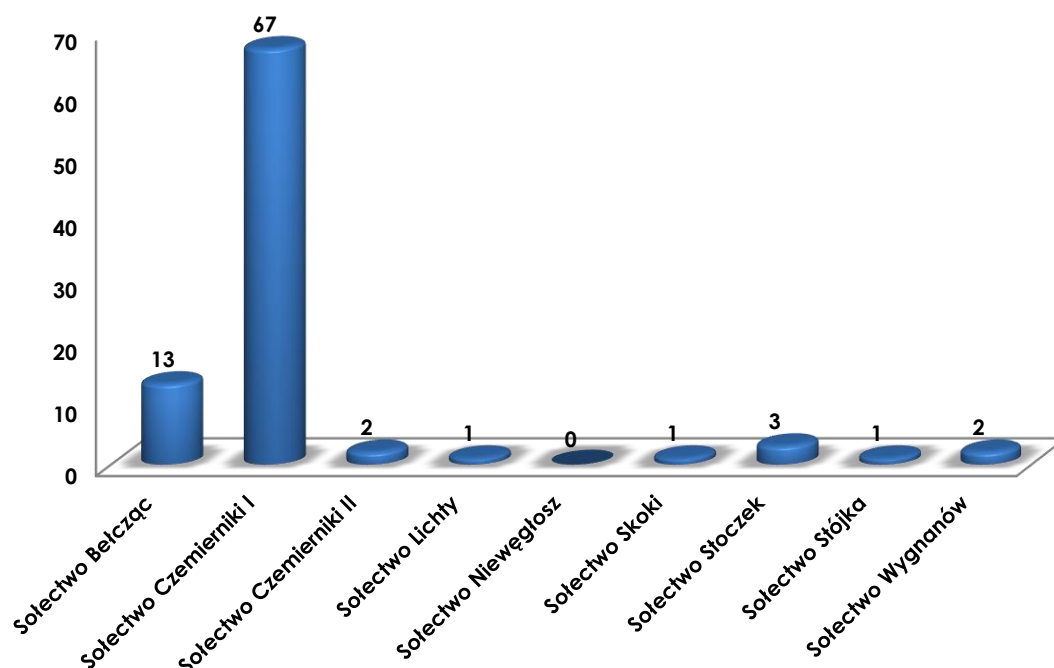
Wykres 7 Wyniki odpowiedzi udzielonych na pytanie 2 - Proszę powiedzieć w jakim stopniu (w skali 1-5) zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Kolejne pytania (od 3 do 6) miały na celu pomóc w zidentyfikowaniu obszarów, w których następuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzenno-technicznych oraz ich rodzaju i skali natężenia. W ramach pytania 6 należało wybrać obszar (w tym wypadku sołectwo), który w największym stopniu wymaga przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Największa liczba respondentów, czyli 67 opowiedziało się za koniecznością rewitalizacji sołectwa Czemierniki I. 13 osób uznało, iż to sołectwo Bełcząc potrzebuje gruntownych zmian. Pozostałe sołectwa otrzymały w granicach 0-3 wskazań.

Wykres 8 Wyniki odpowiedzi udzielonych na pytanie 3 - Które z obszarów znajdujących się na terenie Gminy Czemierniki powinny zostać poddane rewitalizacji?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W celu zachowania odpowiedniej metodologii, kolejne pytania będą przedstawiały odpowiedzi tylko dla dwóch grup respondentów: tej która wybrała sołectwo Czemierniki I oraz tej, która wskazała sołectwo Bełcząc. Biorąc pod uwagę nieliczne wskazania pozostałych obszarów wymagających wsparcia, pominięto je w dalszej analizie. Skupiono się jedynie na obszarach, które są marginalizowane w świadomości społeczeństwa i problematyczne pod względem infrastrukturalnym i ekonomicznym, a z drugiej strony posiadają ogromny i niewykorzystany endogeniczny potencjał rozwojowy. Ponieważ liczba ankietowanych, którzy wskazali na Czemierniki I wynosi 67, a sołectwo Bełcząc 13, to do tych liczb będą się odnosić poszczególne procenty. W ten sposób możliwa będzie identyfikacja problemów, które najczęściej występują na tych właśnie terenach. Ponadto możliwe będzie określenie zakresu newralgicznych kwestii, które będą wymagały głębszej analizy w kontekście programu rewitalizacji. Najpierw zaprezentowano dane dotyczące sołectwa Czemierniki I, następnie sołectwa Bełcząc.

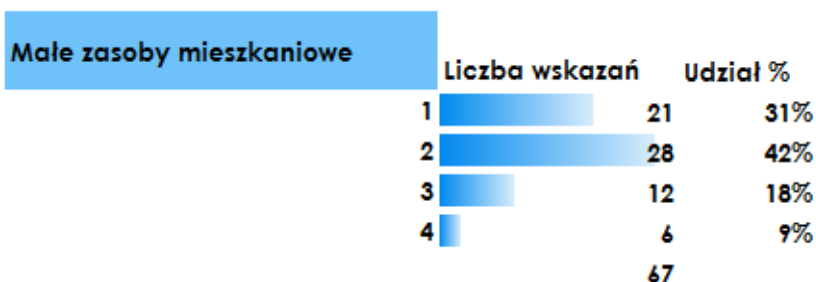
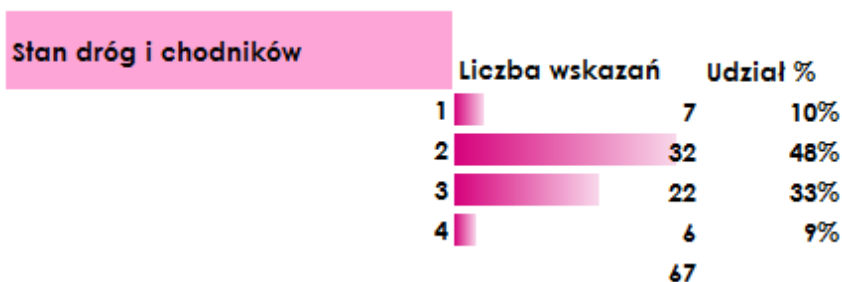
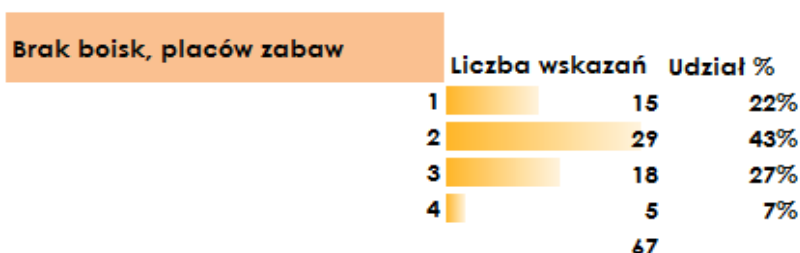
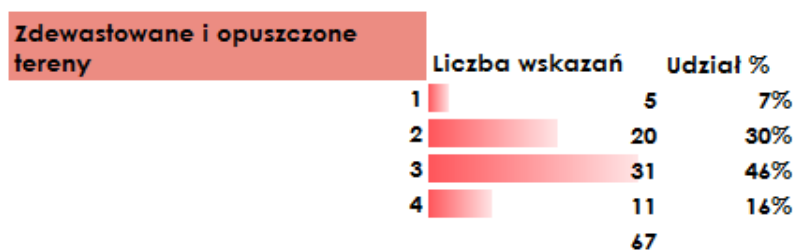
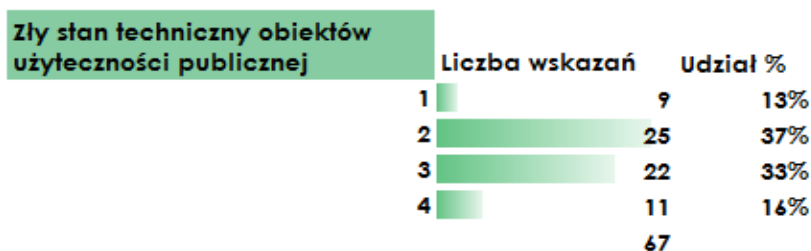
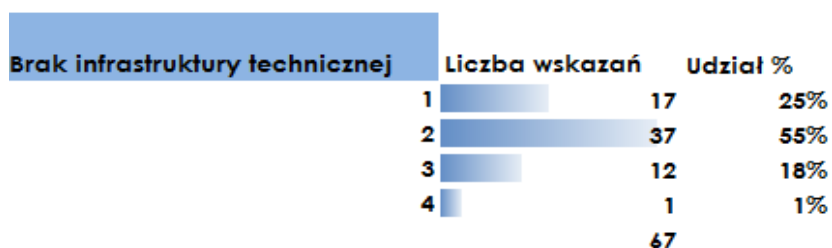
A. SOŁECTWO CZEMIERNIKI I

Pytanie 4 dotyczyło problemów technicznych występujących na wskazanym przez respondentów obszarze. Przy czym w ramach jednego problemu można było udzielić odpowiedzi w czterostopniowej skali: 1 oznaczało brak problemu, 2 - niskie zagrożenie problemem, 3 - średnie zagrożenie problemem, 4 - wysokie zagrożenie problemem.

Jak podstawowy problem w tym zakresie wskazano degradację obiektów zabytkowych – 59 wskazało na wysokie zagrożenie tym problemem. Gównie chodzi tutaj o zabytkowy zespół pałacowo-parkowy znajdujący się niemal w ścisłym centrum miejscowości Czemierniki. W chwili obecnej stanowi on własność prywatną. Ten cenny zespół, znajdując się w bardzo nielicznej grupie rezydencji budowanych w typie palazzo in fortezza, stanowi unikat nie tylko w skali województwa lubelskiego, ale również całego kraju. Wśród znajdujących się na obszarze sołectwa zabytków wymagających wsparcia znajdują się również kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa w stylu renesansowo-manierystycznym z lat 1603-1617 oraz dom parafialny "mansjonaria" z 1 poł. XVII w.

Kolejne zjawiska problemowe to: słaba komunikacja (27 osób określiło to jako średnie zagrożenie i 13 jako wysokie zagrożenie problemem), niska estetyka otoczenia (38 respondentów uważa to za wysokie zagrożenie oraz 23 za średnie zagrożenie). Istotna jest również odpowiedź dotycząca zanieczyszczenia środowiska. Tutaj aż 47 osób wskazało na brak problemu oraz 12 na niskie zagrożenie. Dodatkowo nikt nie wybrał opcji wysokie zagrożenie. Wnioskować z tego można, że ankietowani uważają obszar za miejsce nieskażone oraz niezanieczyszczone. Nie do końca odpowiedzi te korelują z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie, który stwierdził występujące na obszarze tym w 2015 r. przekroczenia dopuszczalnego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Główną przyczyną wysokich stężeń tego rodzaju zanieczyszczeń jest emisja z procesów grzewczych opartych na węglu, w tym tzw. niska emisja z indywidualnego ogrzewania budynków.

Wykres 9 Odpowiedzi udzielone na pytanie 4 - Jakie problemy techniczne Pana/i zdaniem występują na wybranym przez Pana/i obszarze? – sołectwo Czemierniki I

Zły stan techniczny budynków mieszkalnych

	Liczba wskazań	Udział %
1	21	31%
2	19	28%
3	24	36%
4	3	4%
	67	

Brak ścieżek rowerowych

	Liczba wskazań	Udział %
1	12	18%
2	26	39%
3	20	30%
4	9	13%
	67	

Słaba komunikacja

	Liczba wskazań	Udział %
1	12	18%
2	15	22%
3	27	40%
4	13	19%
	67	

Zły stan zabytków

	Liczba wskazań	Udział %
1	1	1%
2	1	1%
3	6	9%
4	59	88%
	67	

Zanieczyszczenie środowiska

	Liczba wskazań	Udział %
1	47	70%
2	12	18%
3	8	12%
4	0	0%
	67	

Niska estetyka otoczenia (ławki, miejsca do wypoczynku/rozmowy, ład przestrzenny)

	Liczba wskazań	Udział %
1	1	1%
2	5	7%
3	23	34%
4	38	57%
	67	

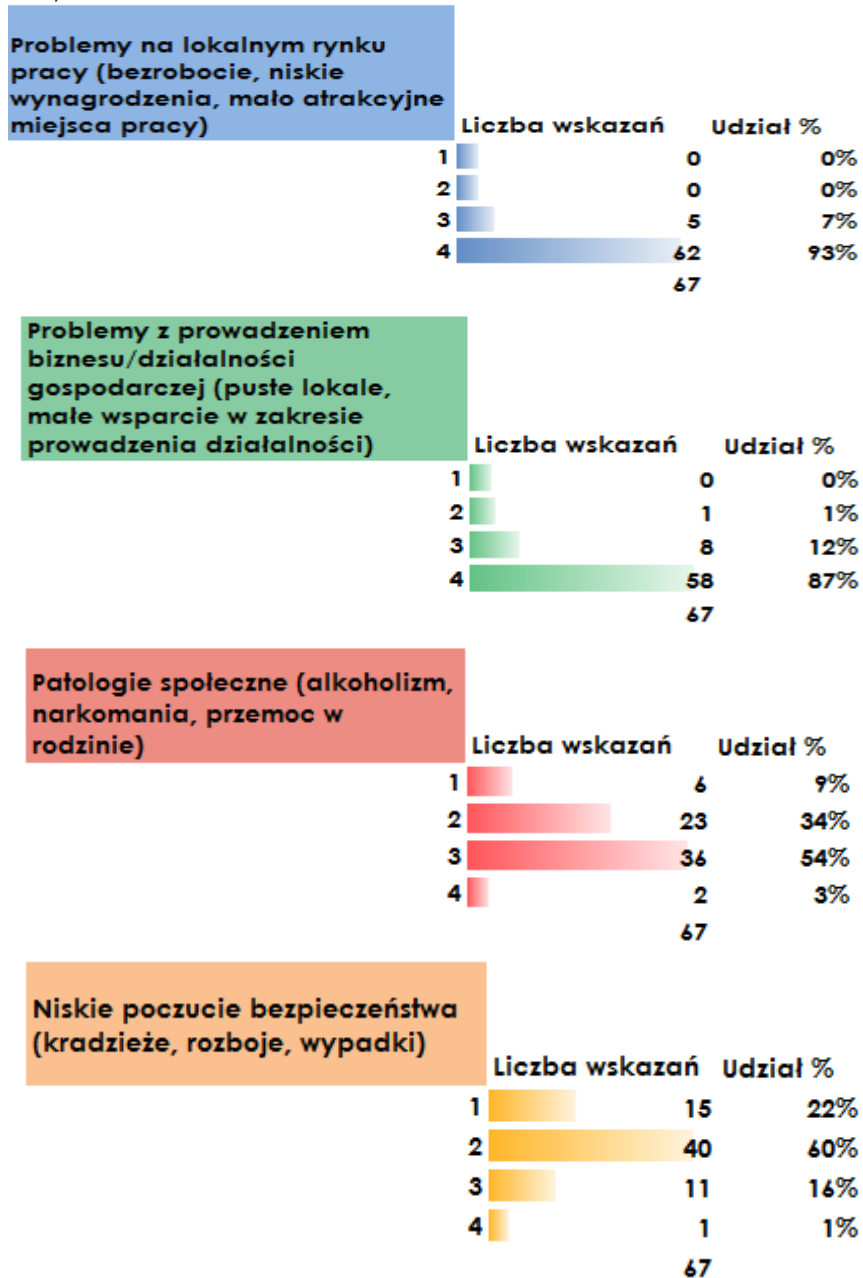
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W punkcie umożliwiającym wymienienie innych problemów technicznych pojawiła się odpowiedź odnośnie niewystarczającego wyposażenia szkół do nowego modelu edukacji i zbyt mała oferta edukacyjna dostosowana do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Pytanie 5 miało za zadanie zdiagnozowanie najważniejszych problemów sfery społeczno-gospodarczej na wybranym przez respondentów obszarze. Podobnie jak w poprzednim pytaniu, ankietowani każdy z podpunktów mogli ocenić według czterostopniowej skali (od brak problemu do wysokie zagrożenie problemem). Do najważniejszych problemów występujących na terenie sołectwa Czemierniki I należy zaliczyć: problemy na lokalnym rynku pracy (aż 62 osoby wskazały na wysokie zagrożenie) oraz problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej (58 osób oceniło jako wysokie zagrożenie). Mieszkańcy nie są także zadowoleni z obecnej oferty spędzania czasu wolnego. W tym przypadku aż 43 ankietowanych uznało tę kwestię wysokie zagrożenie. Na tym obszarze pojawiają się także problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa. Ten punkt 37 osób oceniło jako wysokie zagrożenie. Dostyc sporo wskazań na wysokie (15 osób) lub średnie (32 osoby) zagrożenie problemem pojawiło się także przy odpowiedzi słaba integracja lokalnej społeczności.

Respondenci mieli możliwość wskazywać na inne, niewymienione w ankiecie problemy społeczno-gospodarcze. Najczęściej pojawiały się tutaj odpowiedzi w kontekście braku wsparcia dla osób samo zatrudniających się oraz braku prywatnych zakładów pracy oferujących nowe miejsca pracy. Ankietowani wymieniali także: brak wsparcia dla przedsiębiorców ze strony samorządu, niewykorzystany potencjał rozwojowy w postaci zabytków, starzejące się społeczeństwo oraz niewystarczająca liczba inicjatyw aktywizujących osoby zagrożone lub wykluczone społecznie (starsze, długotrwale bezrobotne, uzależnione).

Wykres 10 Odpowiedzi udzielone na pytanie 5- Jakie problemy społeczno-gospodarcze Pan/i zdaniem występują na wybranym obszarze? – sołectwo Czemierniki I

Słaba integracja lokalnej społeczności

	Liczba wskazań	Udział %
1	6	9%
2	23	34%
3	23	34%
4	15	22%
	67	

Słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami

	Liczba wskazań	Udział %
1	9	13%
2	26	39%
3	23	34%
4	9	13%
	67	

Niewystarczająco rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego (oferta kulturalna, sportowa, rekreacyjna)

	Liczba wskazań	Udział %
1	1	1%
2	2	3%
3	21	31%
4	43	64%
	67	

Bezdomność

	Liczba wskazań	Udział %
1	37	55%
2	27	40%
3	3	4%
4	0	0%
	67	

Problemy związane z opieką nad dziećmi do lat 6

	Liczba wskazań	Udział %
1	24	36%
2	32	48%
3	9	13%
4	2	3%
	67	

Brak dostępu do nowoczesnych technologii informacyjnych

	Liczba wskazań	Udział %
1	16	24%
2	33	49%
3	13	19%
4	5	7%
	67	

Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (duży odsetek osób starszych, samotnych,

	Liczba wskazań	Udział %
1	3	4%
2	9	13%
3	18	27%
4	37	55%
	67	

Ubóstwo (duży odsetek ludzi biednych, żebractwo)

	Liczba wskazań	Udział %
1	7	10%
2	30	45%
3	24	36%
4	6	9%
	67	

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pytanie 6 stanowiło swoiste podsumowanie dwóch poprzednich pytań. Ankietowani mieli za zadanie wskazać, które z wymienionych problemów technicznych i społeczno-gospodarczych wg stanowią najpoważniejsze zagrożenie. W pierwszej sferze wskazywali oni głównie na zły stan zabytków oraz niską estetykę otoczenia. Natomiast w drugiej eksponowali: problem starzejącego się społeczeństwa, problemy na lokalnym rynku pracy oraz małą ofertę aktywizującą mieszkańców.

W pytaniu 7 istniała możliwość wymienienia innych negatywnych zjawisk jakie występują na obszarze sołectwa Czemierniki I. Nie wszyscy z badanych skorzystali z tej możliwości. Jednak najczęściej były tu wskazywane problemy z aktywizacją osób starszych, brak zajęć dla seniorów, dzieci, młodzieży, niewystarczająca ilość przedsiębiorców dających nowe miejsca pracy.

Kolejne pytanie (8) bezpośrednio wynika z poprzednich tj. oceny problemów technicznych oraz społeczno – gospodarczych występujących na terenie sołectwa Czemierniki I. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które przedsięwzięcia są według nich kluczowe w rozwiązaniu wyżej wymienionych kwestii newralgicznych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Dodatkowo mieli możliwość wyboru więcej niż jednego przedsięwzięcia niezbędnego do poprawy sytuacji w obszarze kryzysowym. Wyniki badań wskazują, iż najczęściej wskazywane były: renowacja zabytków i wykorzystanie ich potencjału w celach turystycznych (60 osób), nakłady na inwestycje w zakresie turystyki (49 osób), promowanie różnych form samozatrudnienia (44 osób) zwiększenie oferty kulturalnej (41 osób) wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej mieszkańców (40 osób), przedsięwzięcia aktywizujące mieszkańców do różnego rodzaju działalności (30 osób), rozbudowa systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych inwestujących na terenie kryzysowym oraz generujących nowe miejsca pracy (30 osób). Rozwiązania proponowane przez mieszkańców, są więc tożsame z problemami przez nich wskazywanymi.

Wykres 11 Odpowiedzi udzielone na pytanie 8 - Jakie działania/przedsięwzięcia w ramach programu rewitalizacji Gmina Czemierniki powinna podjąć, aby zaradzić tym priorytetowym problemom? – sołectwo Czemierniki I

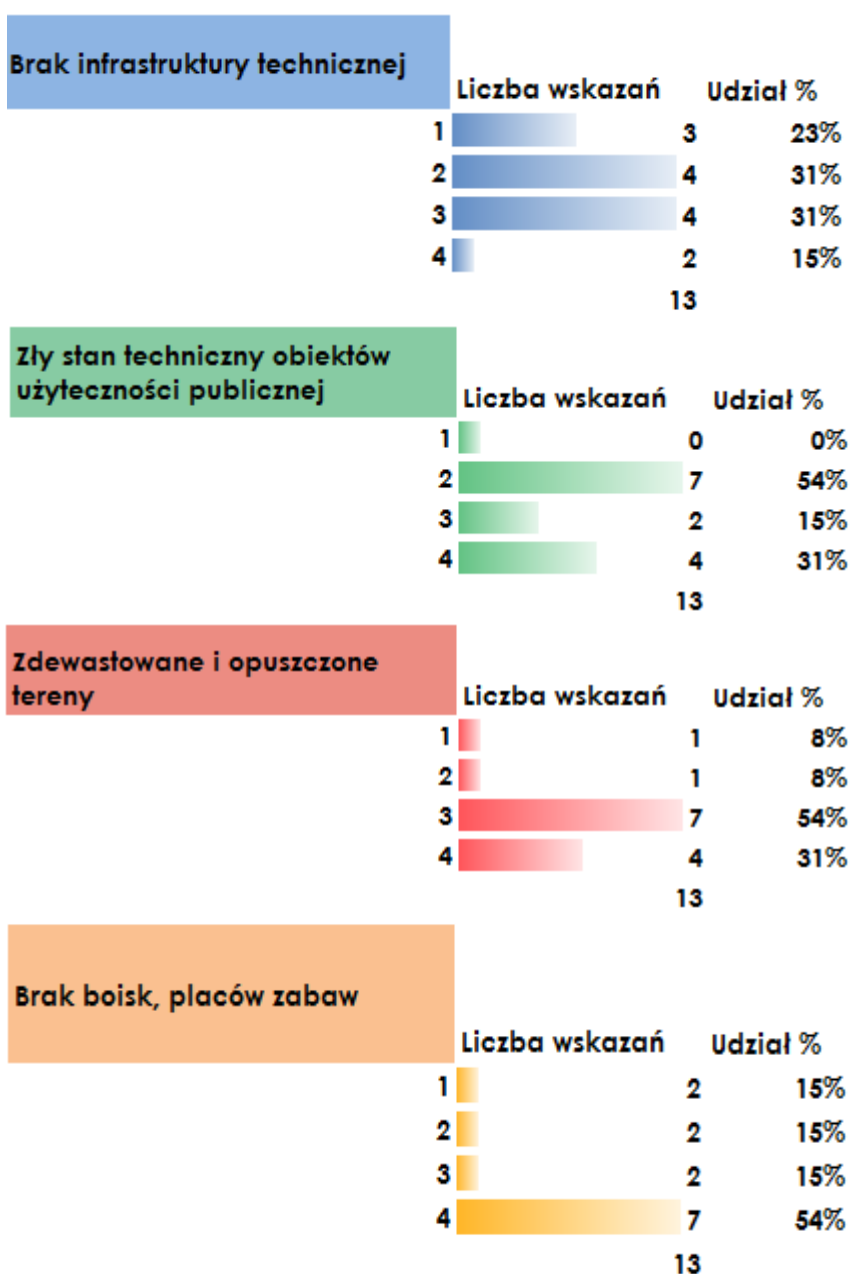
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

B. SOŁECTWO BEŁCZĄC

Kolejna część analizy ankiet będzie dotyczyła sołectwa Bełcząc. Pierwsze pytanie dotyczyło głównych problemów technicznych. W przypadku tej miejscowości za najważniejszy problem techniczny został uznany brak ścieżek rowerowych, gdzie liczba wskazań na wysokie zagrożenie problemem wynosiła 11 z 13. Na drugim miejscu pojawiła się kwestia niskiej estetyki otoczenia. Na wysokie zagrożenie tym zjawiskiem wskazało aż 10 osób. Dostyc

sporo osób badanych (9 wskazań) wymieniło także zły stan zabytków jako wysokie zagrożenie problemem. Mowa tutaj głównie o założeniu dworsko-parkowym, w skład którego wchodzi: murowany dwór polski z drugiej połowy XIX wieku oraz otaczający go park krajobrazowy. Jako poważne zagrożenie możemy wymienić także słabą komunikację (8 wskazań na wysokie zagrożenie oraz 5 na średnie zagrożenie). Zanieczyszczenie środowiska to podobnie jak w sołectwie Czemierniki I kwestia najmniej problemowa (6 wskazań na brak problemu 4 na niskie zagrożenie).

Wykres 12 Odpowiedzi udzielone na pytanie 4 - Jakie problemy techniczne Pana/i zdaniem występują na wybranym przez Pana/i obszarze? – sołectwo Bęcząc

Stan dróg i chodników

	Liczba wskazań	Udział %
1	0	0%
2	3	23%
3	3	23%
4	7	54%
	13	

Małe zasoby mieszkaniowe

	Liczba wskazań	Udział %
1	3	23%
2	3	23%
3	3	23%
4	4	31%
	13	

Zły stan techniczny budynków mieszkalnych

	Liczba wskazań	Udział %
1	3	23%
2	3	23%
3	5	38%
4	2	15%
	13	

Brak ścieżek rowerowych

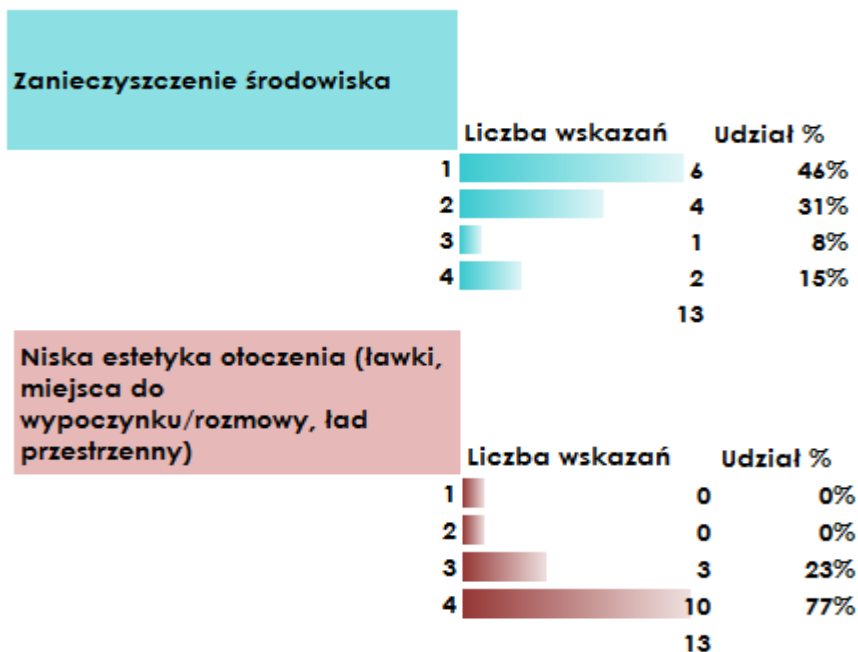
	Liczba wskazań	Udział %
1	0	0%
2	0	0%
3	2	15%
4	11	85%
	13	

Słaba komunikacja

	Liczba wskazań	Udział %
1	0	0%
2	0	0%
3	5	38%
4	8	62%
	13	

Zły stan zabytków

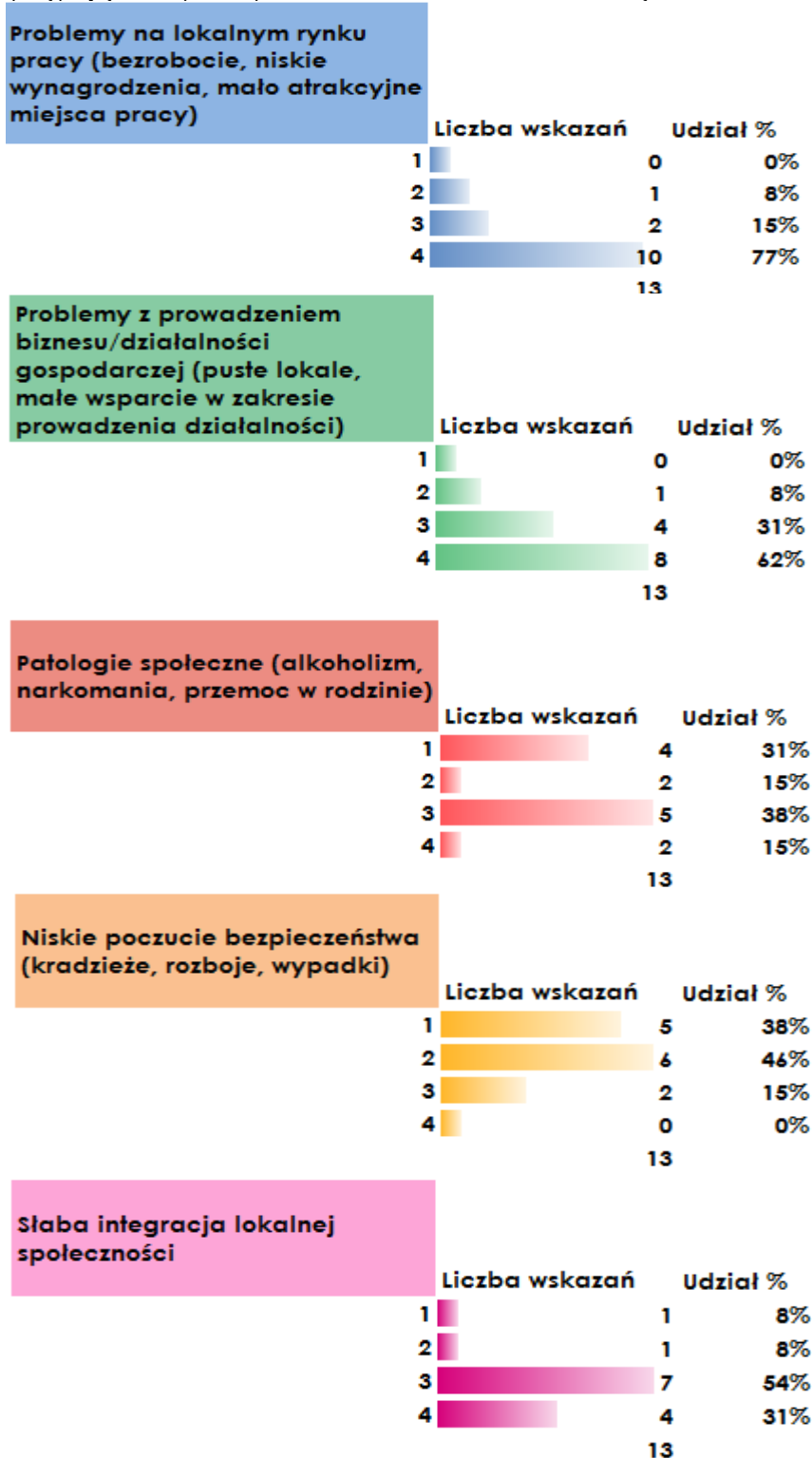
	Liczba wskazań	Udział %
1	1	8%
2	1	8%
3	2	15%
4	9	69%
	13	

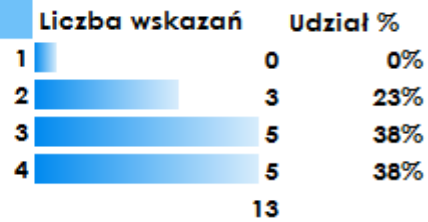
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Kolejne pytanie (6) miało na celu dokonanie oceny sytuacji społeczno-gospodarczej na wybranym obszarze. Podobnie jak w przypadku sołectwa Czemierniki I, najważniejsze okazały się problemy na lokalnym rynku pracy (10 wskazań na wysokie zagrożenie oraz 2 na średnie zagrożenie problemem) oraz trudności z prowadzeniem biznesu i działalności gospodarczej (8 osób oceniło ten podpunkt jako wysokie zagrożenie oraz 4 jako średnie). Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu, także jest uciążliwa dla ankietowanych. Aż 9 osób wskazało w tym przypadku na wysokie zagrożenie oraz 4 na średnie. Starzejące się społeczeństwo również okazuje się być problemem, gdyż 8 osób wybrało tą odpowiedź jako wysokie zagrożenie i 3 jako średnie. Wśród odpowiedzi na otwarte pytanie 6: „Które z powyższych problemów są najważniejsze?” najczęściej wskazywano: brak pracy, trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej, zły stan zabytków oraz starzenie się społeczeństwa.

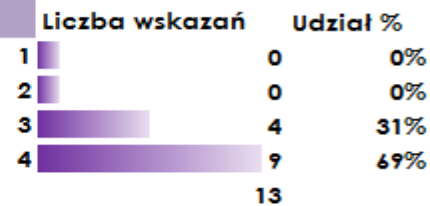
Wykres 13 Odpowiedzi udzielone na pytanie 5 - Jakie problemy społeczno-gospodarcze Pan/i zdaniem występują na wybranym obszarze? – sołectwo Bełcząc

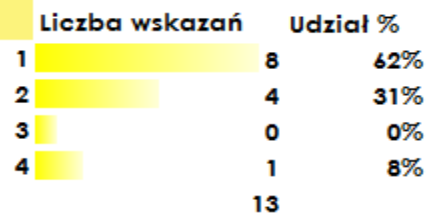
Słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami

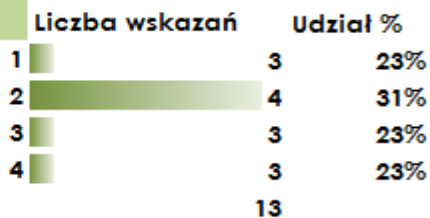
Niewystarczająco rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego (oferta kulturalna, sportowa, rekreacyjna)

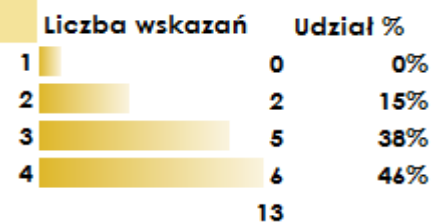
Bezdomność

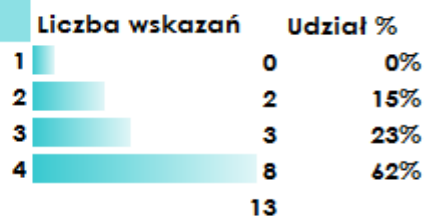
Problemy związane z opieką nad dziećmi do lat 6

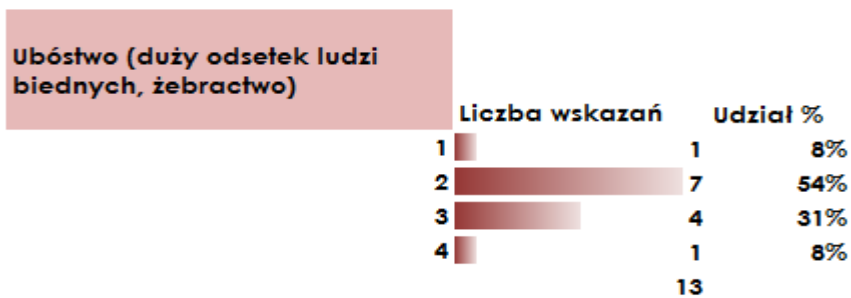

Brak dostępu do nowoczesnych technologii informacyjnych

Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (duży odsetek osób starszych, samotnych, „wymierające/stare”)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ostatnie pytanie miało za zadanie pomóc w wyborze przedsięwzięć, które pomogą zwalczyć problemy występujące na wskazanym obszarze. Warto przypomnieć, że było to pytanie wielokrotnego wyboru. Ankietowani mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź. Najczęściej wskazywane działania, które powinny być przeprowadzone w ramach programu rewitalizacji to: renowacja zabytków oraz wykorzystanie ich potencjału w celach turystycznych (10 wskazań), zwiększenie oferty kulturalnej (10 wskazań), polepszenie ładu przestrzeni publicznych (9 wskazań), modernizacja, rozbudowa infrastruktury technicznej (drogowej, wodno kanalizacyjnej, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie) (9 wskazań). Pozostałe odpowiedzi o znacznej liczbie zakreśleń to: rozbudowa infrastruktury wpływającej na poprawę stanu środowiska naturalnego gminy (np. instalacje odnawialnych źródeł energii), nakłady na inwestycje w zakresie rozwoju turystyki.

Wykres 14 Odpowiedzi udzielone na pytanie 5 Jakie działania/przedsięwzięcia w ramach programu rewitalizacji Gmina Czemierniki powinna podjąć, aby zaradzić tym priorytetowym problemom? – sołectwo Bełcząc

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4. PODSUMOWANIE

- ✓ Przeważająca większość ankietowanych (97%) wskazuje na niezbędność podjęcia na obszarze Gminy Czemierniki działań rewitalizacyjnych służących nie tylko wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów

zdegradowanych, lecz stanowiących ogromny potencjał dla całościowego rozwoju gminy.

- ✓ Większość ankietowanych wykazała, że Gmina Czemierniki to dobre miejsce do mieszkania (czyste, ekologiczne, o pięknych walorach krajobrazowych). Znaczna ich część nie zgadza się jednak ze stwierdzeniem, że jest to dobre miejsce do pracy oraz prowadzenia działalności gospodarczej, a także planowania swojej przyszłości.
- ✓ Jako obszary o kumulacji zjawisk niepożądanych i wymagających podjęcia interwencji wskazano: sołectwo Czemierniki I oraz sołectwo Bełcząc.
- ✓ Wyniki ankiet wskazują, że w przypadku obu obszarów występują zbliżone problemy społeczno-gospodarcze oraz techniczne.
- ✓ Do najbardziej doskwierających problemów sfery społeczno-gospodarczej należy zaliczyć: małą przedsiębiorczość oraz niewystarczającą liczbę miejsc pracy, niewystarczającą ofertę spędzania wolnego czasu, małą aktywizację społeczności lokalnej (głównie osób starszych, bezrobotnych, uzależnionych), barak usług opiekuńczych związanych z problemem starzejącego się społeczeństwa, słaba integracja społeczeństwa oraz aktywność obywatelska.
- ✓ Wśród problemów technicznych przeważają: zdegradowane obiekty zabytkowe, słabe skomunikowanie, zły stan techniczny budynków mieszkalnych, brak ścieżek rowerowych, niska estetyka otoczenia (miejsca do wypoczynku i podejmowania różnego rodzaju aktywności społecznej czy sportowej).
- ✓ Jako niewykorzystany, lecz ogromny potencjał obszarów wymagających wsparcia, wskazywano przede wszystkim zabytki, które poddane renowacji będą służyły celom turystycznym. Ankietowani podkreślają konieczność poniesienia nakładów na infrastrukturę turystyczną oraz zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu. Wskazują, że pozytywne efekty może przynieść także promowanie różnych form samozatrudnienia oraz wspieranie aktywności gospodarczej i zawodowej mieszkańców.